

73
4/к. 9 4/96
11.03.1997

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ГОРИТЕ И
АГРАРНАТА РЕФОРМА**

11.03-06
09.07.1997
г-н Б. Бисев
ДО
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл. 14, ал. 1 от Закона за конституционния съд, сте дали възможност на Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа да изрази становище по конституционно дело N4/1997 г. относно тълкуването на нормата на чл. 18, ал. 1 от Конституцията.

Същността на искането на МС за даване на задължително тълкуване, се състои в съотнасянето на понятието "национално значение" към водите и горите или само към парковете.

В чл. 17, ал. 2 от Конституцията са определени двата основни вида собственост - частна и публична, с оглед на вещноправния ѝ режим. В чл. 18, ал. 1 от основния ни закон, както и в чл. 28 от Закона за собствеността, е въведено понятието "изключителна държавна собственост".

След като в чл. 2, ал. 1 от Закона за собствеността са определени субектите на собствеността, а в чл. 6 от същия закон са определени видовете собственост на държавата и общините, то в чл. 2, ал. 2, т. 1 от Закона за държавната собственост е легализирано понятието "изключителна държавна собственост" като вид публична държавна собственост.

Следователно, не би имало причина, поради която да съществува съмнение, че всички изчерпателно изброени обекти в чл. 18, ал. 1 от Конституцията, са изключителна държавна собственост, респективно - публична такава. В този смисъл, понятието "национално значение", въведено в чл. 18 от Конституцията, има ли характер на допълнителен самостоятелен белег, определящ по-различен вещноправен режим на някои от обектите на публичната, в това число изключителна държавна собственост? Ако е така, то към кои от обектите то е относимо и тогава с какво техния вещноправен режим е по-различен от останалите обекти на изключителна държавна собственост, изброени в чл. 18, ал. 1 от Конституцията.

В сега действащото законодателство не съществува легално определение за "гори с национално значение". В Закона за горите те са категоризирани като гори със стопанско и гори със специално

предназначение (чл. 5 от ЗГ). Разликата е в режима на ползуване като част от правото на собственост. По отношение на парковете съществува определението "национален". В становището на МС понятието е изяснено като съдържание на индивидуализиращ белег, свързан по-скоро с елементите от вещноправния режим на тези обекти на публичната собственост - владение, ползване и разпореждане, включително и вещноправната защита на тези обекти.

От друга страна, същият термин е използван в редица международни конвенции, ратифицирани от Република България. Международният съюз за защита на природата (IUCN) през 1978 г. публикува доклад "Категории, цели и критерии за защитените природни територии". Описани са 10 категории защитени територии.

ПЪРВА ГРУПА:

1. Научни и природни резервати.
2. Национални паркове и еквивалентни резервати.
3. Природни забележителности.
4. Територии на поддържане и подпомагане на биологичното разнообразие.
5. Защитени ландшафти и природни паркове.

ВТОРА ГРУПА:

6. Защитените природни ресурси.
7. Антропологични резервати (естествени биотопи).
8. Многофункционални зони с направлявано развитие.

ТРЕТА ГРУПА:

9. Биосферни резервати.
10. Обекти, включени в списъка на Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство.

По тази класификация обектът "национален парк" е сравнително голяма площ с държавен правен режим за защита на екологичната му цялост. Сведени са до минимум елементите от ограниченото вещно право на ползване. Природната среда в тези територии в миналото може да е била в определена степен значително повлияна от човека. Попаднала в категорията на националните паркове и поставена под защита на закона, природната среда най-често се самовъзобновява и приема своя първичен естествен вид. Цялата територия на парка е държавна собственост. Понятието национален парк се използва за първи път за Йелоустонския парк (1872г.). Днес то се прилага в повече от 120 страни.

В тази връзка следва да се изтъкне, че части от територията на някои национални паркове са включени, както в рамките на поземления, така и в рамките на горския фонд. Тоест, тази част от тях, включена в горския фонд, би следвало да се подчинява на особения режим на собственост, свързан с белега "национален". По-скоро този режим в парковете, част от които са в горския фонд, се доближава до определения в чл. 5, ал. 3 от ЗГ, отнасящ се за гори със специално предназначение. Паралелът между тези понятия не е пълен и в Закона

за горите, и в Закона за защита на природата, а и в Закона за опазване на околната среда. Очевидно е, че при тези определения "национален" и "специално предназначение", отнесени и към разпоредбите на Закона за концесиите, респективно към съображенията "де леге ференда" за бъдещ Закон за горите и Закон за реституцията на горите, би се стигнало до неясноти относно правото на ползване на тези части от горския фонд, част от един "национален парк".

Ето защо считаме, че понятието "национално значение" би следвало да се тълкува като особен елемент от вещноправния режим на публичната държавна собственост, в обема на правото на ползване на тази собственост, по отношение на тези обекти, за които този режим се отнася. Затова би могло да се приеме, че след като нормите на чл. 18, ал. 1 от Конституцията и чл. 7 от Закона за собствеността позволяват, такива обекти и техния вещноправен режим да се определят с отделни закони, то не би следвало да има пречка някои гори, паркове, природни и археологически резервати да бъдат отнесени към категорията обекти с национално значение, когато това е определено от специални закони. Специалните ни действащи и бъдещи закони за горите, концесиите, реституцията в горите, защитените природни територии и други, следва да се съобразят и с международноправния статут на тези обекти.

ЗАМ. МИНИСТЪР:

/К. Икономов/